

УДК 811

DOI <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2024.1.4>

М. І. ДУДАЙ

викладач першої категорії,

Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж»

Волинської обласної ради, м. Луцьк, Україна,

аспірант,

Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України, м. Київ, Україна

Електронна пошта: dudai_mssha@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0001-9996-5336>

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО) У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

У статті здійснено аналіз понять «євроінтеграція», «євроінтеграція у вищій освіті», «модернізація», «модернізація підготовки фахівців у вищій освіті», «модернізація підготовки бакалаврів середньої освіти (музичне мистецтво)» їхні основні якісні характеристики, що дозволяють чітко їх ідентифікувати, маркувати, розрізняти й усвідомлювати підпорядкування, взаємозалежність і взаємозумовленість. Проаналізовано вітчизняні наукові джерела з проблеми підготовки бакалаврів середньої освіти (музичне мистецтво) та визначено напрями дослідження, які у них відображено, зокрема: формування професійно-значущих компетенцій учителів музики; формування спеціалізованих (профільних) музичних умінь; персоналізація підготовки учителів музики; виховання засобами музичного мистецтва; якість музично-педагогічної освіти. Визначено, що до пріоритетних напрямів модернізації професійної підготовки бакалаврів середньої освіти (музичне мистецтво) у контексті євроінтеграції можна віднести: функціонування цілісної системи оцінювання якості освіти; модернізацію змісту освіти, оновлення освітніх програм; психологічна підтримка учасників освітнього процесу; підвищення інституційної спроможності закладів вищої освіти та можливості проведення наукових досліджень світового рівня, що сприятиме активному входженню України в ЄС.

Ключові слова: модернізація, музичне мистецтво, професійна підготовка, підготовка бакалаврів, євроінтеграція.

Поставлення проблеми. Парадигма освітньої політики в Україні помітно змінилася, що є віддзеркаленням воєнних реалій та зумовлених ними суспільно-політичних та економічних трансформацій. Зміцнення євроінтеграційного вектору розвитку як відповідь на екзистенційну загрозу українській державі увиразнює нагальність докорінних системних змін задля нової якості освіти. Стратегічними пріоритетами розвитку систем освіти і науки до повномасштабної війни з російською федерацією були: розвиток інклюзивного, інноваційного та освіченого суспільства, в якому громадяни мають рівні права та можливості для розвитку свого таланту впродовж життя; збільшення частки наукоємності ВВП, підвищення рівня комерціалізації розробок та результатів досліджень, повноправна інтеграція до Європейського дослідницького простору [Проект плану відновлення України].

Євроінтеграційний контекст є наскрізним для відновлення усіх сфер українського суспільства; не винятком є і сфера культури.

Дозволимо стверджувати, що інтеграція культурологічної компоненти в освіту і науку може і повинна стати своєрідним запобіжником щодо намагань російської федерації знищити українську державність та національну ідентичність, знецінити нашу культуру. Вочевидь, що «розвиток освіти, з фокусом на основні компетентності та інновації», має поєднуватися (у політиці, змісті, підходах та технологіях) із розвитком «екосистеми для культури, пам'яті, спадщини та креативних індустрій з акцентом на самобутність, мистецтво, художню освіту» [Проект плану відновлення України, с. 26].

Євроінтеграційні прагнення України у сфері освіти і науки відображені в реформах Міністерства освіти і науки України, зокрема:

– інтеграція України до Європейського простору вищої освіти та Європейського дослідницького та інноваційного простору;

– активізація участі українських дослідників у наукових, науково-технічних та інноваційних програмах та ініціативах ЄС;

– розбудова системи забезпечення якості освіти і навчання відповідно до європейських стандартів та рекомендацій;

– розширення можливостей академічної мобільності для студентів, викладачів і дослідників ЄС.

Процеси модернізації змісту педагогічної освіти, окреслені у Концепції розвитку педагогічної освіти (2018), сучасні пріоритети в просвітницькій галузі, зміни концептуальних орієнтирів філософії освіти у воєнний та повоєнний періоди, а також тенденції щодо підготовки фахівців у вітчизняних ЗВО спонукають до наукового пошуку механізмів удосконалення системи професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, вибудованої на основі синхронізації з європейськими політиками і стандартами, кращими освітніми практиками.

Мета статті: здійснити дефінітивний аналіз понять з проблеми дослідження та з'ясувати стан розробленості проблеми модернізації підготовки бакалаврів середньої освіти (музичне мистецтво) у науковій літературі.

Методи дослідження: методологічним підґрунтям дослідження послуговували аналіз та узагальнення нормативно-правових актів, наукових джерел з метою визначення стану розробленості проблеми модернізації підготовки бакалаврів середньої освіти (музичне мистецтво) з метою визначення теоретичних засад дослідження; порівняльний – для уточнення сутності дефініцій; систематизація для встановлення напрямів наукового пошуку. Методи контент-аналізу та кейс-метод (вивчення відповідного досвіду ЗВО України).

Результати та дискусії. Аналіз наукового дискурсу з питань модернізації професійної підготовки бакалаврів музичного мистецтва засвідчує міждисциплінарний характер піднятої проблеми – від теоретико-методологічних та методично-прикладних контекстів її вивчення до організаційно-управлінських.

Обґрунтовуючи стратегію дослідження проблеми модернізації професійної підготовки бакалаврів музичного мистецтва, зупинимось передусім на конкретизації сутності поняття «модернізація». Традиційно, під модернізацією розуміють оновлення, удосконалення, надання будь-чому сучасного вигляду, переробку відповідно до сучасних вимог.

У дослідженні С. Копилової подано теоретичні ідеї модернізаційних змін системи професійної підготовки фахівців, які, як вказує авторка, не є новими для педагогічної науки. Наукові розвідки українських дослідників було присвячено таким сферам: проблема модернізації професійної підготовки майбутніх психологів (О. Кайріс, 2012), методологія модернізації професійно-технічної освіти України (В. Ягупов, 2012), проблема модернізації професійно-педагогічної підготовки майбутніх бакалаврів з фізичного виховання (О. Табінська, 2016) [Копилова].

С. Копилова проаналізувала сутність модернізації вищої освіти як соціальної системи з погляду трьох аспектів її розуміння (за П. Штомпка): історичного, релятивістського та аналітичного.

Історичні контексти націлюють на аналіз модернізації з позицій просторових та часових параметрів: наприклад, вестернізації/американизації / глобалізації.

У релятивістській традиції модернізація визначається як цілеспрямовані спроби, що здійснюються населенням або елітою, щоб перевершити сучасні стандарти шляхом інновацій у моральних, етичних, технологічних і соціальних установах.

Аналітичні виміри модернізації зачіпають структурні аспекти, пов'язані з економікою, політикою, освітою, релігією, або ж орієнтуються на специфічний тип особистості [Копилова, с. 299].

Сучасний освітній простір є глобалізованим, насиченим конкурентністю та змагальністю. В умовах перманентного змагального лідерства нерівномірність темпів розвитку одних національних освітніх систем зумовлює необхідність удосконалення (модернізації) тих, рух яких має більше обмежень [Копилова, с. 299]. Виникає необхідність у цілеспрямованому докладанні зусиль для того, щоб прискорити розвиток. Перші підходи до модернізації систем професійної підготовки найчастіше розглядаються у контексті зусиль, направлених на досягнення відповідності вітчизняної системи моделям професійної освіти розвинених країн (вітчизняна система освіти розглядається як така, що відстає у розвитку від аналогічних європейських систем); або як процес забезпечення відповідності якості системи професійної освіти вимогам сучасної соціокультурної ситуації [Копилова, с. 299].

Згідно з іншим підходом, модернізація передбачає забезпечення відповідності якості системи вищої освіти вимогам суспільства, що розвивається, шляхом інноваційних змін [Копилова, с. 299]. Інноватизація як умова модернізації повинна забезпечити випереджальний характер освіти, оновлення змісту та технологій професійної підготовки фахівців нового покоління, зокрема і через прогнозування персоналізованих освітніх траєкторій здобувачів вищої освіти – від етапу самопізнання до етапу самореалізації. Водночас, потрібно розуміти, що «при переведенні освіти у режим інноваційного функціонування модернізація стає не системою спланованих заходів, а механізмом неперервного розвитку освіти» [Копилова, с. 299].

Отже, приходимо до висновку, що явище модернізації у педагогічних контекстах розуміння є багатовимірним та потребує врахування його міждисциплінарної природи. Вибудовуючи теоретичний каркас концепції модернізації системи підготовки бакалаврів музичного мистецтва потрібно враховувати цілу низку глобалізаційних викликів; соціо-культурних, політичних, економічних реалій, зумовлених війною, та їх вплив на розвиток освіти; євроінтеграційних перспектив та стратегічних засад повоєнного відновлення; напрямів інноватизації (цифровізація, освіта 4.0) та механізмів компенсації освітніх втрат, спричинених війною та ін.

Продовжуючи обґрунтування стратегії дослідження проблеми модернізації професійної підготовки бакалаврів середньої освіти (музичне мистецтво) в контексті євроінтеграції, пропонуємо зосередити увагу саме на визначенні поняття євроінтеграція.

Єгорова О., Прокопенко А., Попова О. у дослідженні «Концепція європейської інтеграції в українсько-європейській перспективі: понятійний та інтерпретаційний аспекти мовленнєвого вираження» пропонують розглядати саме поняття за морфологічною структурою, як в українській, так і в англійській мові за таким принципом, *євроінтеграція* та *euointegration* є результатом комбінації словосполучень європейська інтеграція та European integration з другим елементом у основі. Лексема *інтеграція* є терміном латинського походження. Згідно з Оксфордським латинським словником (OLD), етимологічний профіль латинізму *integration* можна розглядати наступним чином:

іменник *integration* – «повернення», «відновлення» >**дієслово** *integro, integrare* – «повертати до попереднього стану», «відновлювати»; «оживляти»; «братися заново», «відновлювати», «поновлювати»; «робити цілим, завершеним» >**прикметник** *integer* – «відкритий, неупереджений, невичерпаний попередньою діяльністю» [Yehorova : 57].

Слід зазначити, що лише в англійській мові представлено низку когнітивних ознак, важливих для правильної інтерпретації євроінтеграційного дискурсу. Це «суспільство», «членство», «участь», «інституційний характер», «десеґреґація», «отримання» або «надання» певних прав та можливостей.

Отже провівши компонентний, етимологічний та дефінітивний аналіз автори дослідження роблять висновок, що євроінтеграційний концепт як серцевина євроінтеграційного дискурсу є складним когнітивним продуктом осмислення та інтерпретації сукупності геополітичних, економічних соціокультурних процесів у сучасній Європі. У євроінтеграційному дискурсі України євроінтеграційний концепт є абстрактною категорією знання і практики, що розглядається скоріше не як життєва філософія суспільства, а як ідеологічний орієнтир чи конструктивна мета, яка задає пріоритетні вектори розвитку України на сучасному етапі [Yehorova : 72].

Визначення поняття *європейська інтеграція* в українській, словниково-енциклопедичній базі в більшості трактується та обґрунтовується в однаковій подачі, лише з певними доповненнями в залежності від контексту. У нашому випадку наведемо визначення з «Енциклопедії освіти»: *європейська інтеграція* – процес політичного, економічного, соціального та культурного об'єднання європейських держав у напрямі формування регіонального утворення – Європейського союзу [Енциклопедія освіти : 314].

Л. Гачак-Величко зазначає: «В умовах євроінтеграційних векторів розвитку української освіти основою і змістом інноваційних процесів є інноваційна діяльність, сутність якої – оновлення педагогічного процесу, введення нових ідей у традиційну систему, що передбачає найвищий ступінь педагогічної діяльності» [Гачак-Величко : 12].

Також хочемо зауважити, що історія виникнення цього поняття веде нас до теорії європей-

ської інтеграції, М. Булик : «Серед класичних наукових шкіл, які досліджували процеси інтеграції в Європі, необхідно відзначити федералістську, яка пов'язана з такими вченими, як: М. Алле, Р. Арона, Е. Россі, Д. де Ружмона, П. Тейлора, А. Спінеллі; функціоналістську, ідеї якої розробляли Д. Мітрані, Ж. Монне; неофункціоналістську, в рамках якої працювали Р. Гінсберг, Л. Ліндберг, Д. Най, П. Тейлор, Е. Хаас, Ф. Шміттер» [Булик: 4].

Отже розшифровуючи поняття *євроінтеграція*, у нашому контексті, ми пропонуємо наступне його тлумачення: євроінтеграція – це процес політичного, економічного, соціального та культурно-освітнього орієнтування країни до членства у Європейському союзі. Євроінтеграція у вищій освіті у нашому розумінні – це процес розвитку та адаптація української освіти (нормативно-правової бази та інституційних політик) до вимог та трендів європейського освітнього простору.

Інтеграція України до Європейського простору вищої освіти передбачає розвиток у майбутнього педагога, зокрема й учителя музичного мистецтва комплекс гнучких навичок, які необхідно сформування у процесі професійної підготовки; зокрема:

- навички дослідницької діяльності на майбутній посаді;
- набуття необхідних компетентностей та досвіду роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного та спеціального навчання;
- формування менеджерських (управлінських) навичок із широким використанням інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій для ефективної діяльності в умовах реальної автономії закладів освіти;
- соціальна зрілість особистості педагогічного працівника, прийняття цінностей громадянського (відкритого демократичного) суспільства, поваги до держави та її правової системи, усвідомлення обов'язку захисту України, національної ідентичності та толерування полікультурності, готовності до трансляції цих якостей учням;
- інноваційність як спосіб мислення та ключовий інструмент лідерства в умовах державно-громадського партнерства, сприй-

няття глобалізації освітніх процесів та конкурентності як обов'язкових умов розвитку системи педагогічної освіти [Концепція розвитку педагогічної освіти: 2018, с. 16].

У подальшому нами здійснено аналіз дисертації з проблеми підготовки учителів музичного мистецтва (табл.1).

Як видно з табл. 1 у дисертаційних дослідженнях українських вчених останніх років проблематику вищої освіти музично-мистецького профілю сфокусовано навколо таких питань, як :

- Якість музично-педагогічної освіти (О. Матвеева, Л. Колоніна та ін.);
- Формування професійно значущих якостей майбутніх учителів музичного мистецтва (А. Поліхроніди, Е. Куцин, І. Синевич та ін.);
- Формування спеціалізованих (профільних) музичних умінь.

Водночас проблема модернізації змісту підготовки учителів музичного мистецтва у контексті євроінтеграції не була предметом наукового дослідження.

Висновки. Отже, до пріоритетних стратегічних напрямів модернізації професійної підготовки бакалаврів музичного мистецтва можна віднести: функціонування цілісної системи оцінювання якості освіти; модернізація змісту освіти, оновлення освітніх програм; психологічна підтримка учасників освітнього процесу; підвищення інституційної спроможності закладів вищої освіти та можливості проведення наукових досліджень світового рівня.

Євроінтеграційні пріоритети освітньої політики, науково-практичні завдання щодо підготовки конкурентоспроможного учителя музичного мистецтва, урахування воєнних реалій та планів повоєнного відновлення актуалізують модернізацію системи професійної підготовки учителів музичного мистецтва, що передбачає передусім гнучкість та інклюзивність в організації освітнього процесу, розвиток у здобувачів педагогічної освіти таких особистісних здатностей, як: емпатійність, стресостійкість, асертивність, толерантність до невизначеності, ментальна стійкість та багато ін. Зазначені аспекти знайдуть висвітлення у подальших наукових дослідженнях.

Результати аналізу проблематики дисертаційних досліджень

Автор(и), рік	Аспекти професійної підготовки	Умови, що забезпечують удосконалення професійної підготовки
Матвеева О. О., 2016	Педагогічна діагностика якості освіти майбутніх учителів музичного мистецтва в умовах університету	Педагогічна діагностика якості освіти майбутніх учителів музичного мистецтва є цілеспрямованим, організованим, регулярним, керованим процесом, який відбувається у два етапи: перший – спрямований на отримання випереджальної інформації про рівень сформованості компетенцій, індивідуально-психологічних особливостей студентів, взаємин у групах, що підтверджує або не підтверджує якість структурних компонентів освітнього процесу, другий – передбачає визначення сформованості соціально-професійної компетентності випускників під час державної атестації як відповідності стандарту освіти [Матвеева: 10].
Колоніна Л. Г., 2021	Формування індивідуальної освітньої траєкторії студента	– упровадження різномістової освітньої взаємодії зі студентом; – залучення студентів до перегляду та удосконалення освітніх програм; – реалізація організаційних ідей дуальної освіти; – оновлення змісту діяльності та загальних функцій інституту куратора; – актуалізація набутого студентом досвіду успіху в процесі професійної освіти [Колоніна : 2].
Поліхроніди А. Г., 2021	Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти	– актуалізація розвивального середовища закладу вищої освіти, спрямованого на стимулювання творчості майбутніх учителів музичного мистецтва в освітньо-професійній (за характером) і музичній (за змістом) діяльності; – використання інтерактивних методів навчання в процесі партнерської взаємодії майбутніх учителів музичного мистецтва як учасників освітнього процесу; – наповнення компонентів освітньо-професійної програми підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва інклюзивним змістом освіти [Поліхроніди : 2].
Куцин Е. К., 2021	Формування арт-терапевтичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва	– забезпечення позитивної мотивації до застосування арт-терапії; – створення креативного та педагогічно-арт-терапевтичного середовища; – спонукання до рефлексивної діяльності; – спрямування на самовдосконалення арт-терапевтичної компетентності [Куцин : 2].
Синевич І. С., 2020	формування квазіпрофесійного досвіду майбутніх учителів музичного мистецтва	– забезпечення мотивації студентів до фахового вирішення педагогічних завдань шляхом занурення в інноваційно-творче квазіпрофесійне освітнє середовище; – використання традиційних та інноваційних методів організації освітньої діяльності студентів в процесі вивчення фахових дисциплін; – застосування методу ситуативного моделювання для розширення професійних вмінь; – спрямування студентів до усвідомлення необхідності до безперервного професійного самовдосконалення в процесі проходження різних видів педагогічної практики. – [Синевич : 4]
Ігнат'єва Я. В., 2021	Виховання музично-естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва	– оптимізація та використання виховного потенціалу навчальних дисциплін за умов гуманітаризації та гуманізації освітнього процесу; – музично-естетична спрямованість позааудиторної роботи завдяки участі у фестивально-конкурсній діяльності; – самовиховання та самовдосконалення майбутніх педагогів-музикантів у різних формах музично-естетичної активності.[Ігнат'єва]
Ворононенкова Т. Г., 2021	Формування комунікативної компетентності у майбутніх учителів музичного мистецтва	– формування у майбутніх учителів музичного мистецтва ціннісного ставлення до комунікації як засобу педагогічної праці; – використання інтерактивних технологій (web-квести, тренінги, бінарні заняття, самостійна робота, виховні години тощо), спрямованих на вдосконалення комунікативної компетентності у майбутніх учителів музичного мистецтва; – оновлення форм і методів освітнього процесу для підвищення ефективності формування комунікативної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва.[Ворононенкова : 2-3]
Крусь О. П., 2020	Національне виховання майбутніх учителів музики засобами народнопісенної творчості	– насичення національно зорієтованим змістом на основі регіональної народнопісенної творчості стрижневих фахових дисциплін, які охоплюють музично-теоретичну і музично-методичну підготовку майбутніх учителів музики, а також виконавські аспекти оволодіння ними фахом; – мотивування майбутніх учителів музики до оволодіння регіональним фольклором, що складатиме основу їхнього національного виховання в процесі занурення у вітчизняну народнопісенну творчість; – організація музично-пізнавальної, музично-педагогічної і виконавської творчості студентів-майбутніх учителів музики на практико-діяльній основі в єдності аудиторної і позааудиторної діяльності.[Крусь : 16]
Ракітянська Л. М., 2021	Формування емоційного інтелекту майбутніх учителів музичного мистецтва	Проаналізовано поняття «емоційний інтелект учителя музичного мистецтва», яке розглядається як особистісна, професійно значуща, інтегральна якість фахівця, яка відображає особистісно-інтроверсійну та міжособистісно-екстраверсійну здатності: сприймати, аналізувати й інтерпретувати музичний твір як повідомлену композитором у процесі невербальної комунікації емоційну інформацію про власні, внутрішні емоційно-життєві переживання; розуміти й контролювати як власні емоційні переживання, так і емоційні переживання інших осіб для регуляції міжособистісної взаємодії, надання їй позитивно-оптимістичного спрямування.[Ракітянська : 4]

ЛІТЕРАТУРА

1. Yehorova, Olesia & Prokopenko, Antonina & Popova, Olena. (2018). The Concept of European Integration in the EU-Ukraine Perspective: Notional and Interpretative Aspects of Language Expression. On-line Journal Modelling the New Europe. 53-77. 10.24193/OJMNE.2019.29.03.
2. Енциклопедія освіти / Нац. акад. пед. наук України; [гол. ред. В. Г. Кремень]: 2-ге вид., допов. та перероб. Київ: Юрінком Інтер, 2021. 1144 с.
3. Проект плану відновлення України. Матеріали робочої групи «Освіта і наука». Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/nacionalna-rada-z-vidnovlennya-ukrayini-vid-naslidkiv-vijni/robochi-grupi>
4. Вороненкова Т.О. Формування комунікативної компетентності у майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вивчення дисциплін гуманітарного циклу. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями). – Державний вищий навчальний заклад «Донбаський державний педагогічний університет», Слов'янськ, 2021.
5. Булик М. Поняття "європейська інтеграція" та "європеїзація" у сучасній науковій думці. Тенденції розвитку сучасної системи міжнародних відносин та світового політичного процесу : зб. матеріалів І Інтернет-конф., 25 березня 2011 р. Маріуполь. 2011. С. 4–9.
6. Гачак-Величко Л. розвиток сучасної освіти в умовах євроінтеграції: психологічний вимір. *Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки*. 2022. Спецвипуск. С. 11 – 17.
7. Ігнатська Я. В. Виховання музично-естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва засобами фестивально-конкурсної діяльності. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 13.00.07 «Теорія і методика виховання» (011 – Освітні, педагогічні науки). – Комуніальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, Харків, 2021.
8. Копилова С. (2019). Цивілізаційні виклики ХХІ століття: модернізація професійної підготовки магістрів соціальної роботи. *Social Work and Education*. Vol. 6, No. 3. Ternopil-Aberdeen, 2019. pp. 296–306. DOI: 10.25128/2520–6230.19.3.7
9. Колоніна Л.Г. Формування індивідуальної освітньої траєкторії студента в процесі професійної підготовки вчителя музичного мистецтва. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) – Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, Мелітополь, 2020.
10. Крусь О. П. Національне виховання майбутніх учителів музики засобами народнопісенної творчості. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.07 «Теорія і методика виховання». Інститут проблем виховання Національної академії педагогічних наук України, Київ, 2020.
11. Куцин Е.К. Формування арт-терапевтичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі професійної підготовки. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 – професійна освіта (за спеціалізаціями). Мукачівський державний університет, Мукачево, 2021.
12. Матвеева О. О. Теоретичні і методичні засади педагогічної діагностики якості освіти майбутніх учителів музичного мистецтва в умовах університету : автореф. дис. на здоб. наук. ступеня д-ра пед. наук : спец. 13.00.04 – теор. і метод. проф. осв. / О. О. Матвеева ; Київ. ун-т ім. Б. Гринченка. – Київ : [б. в.], 2016. – 38 с.
13. Поліхроніди А. Г. Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти. – На правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Одеса, 2021.
14. Ракітянська Л. М. Теорія і практика формування емоційного інтелекту майбутніх учителів музичного мистецтва в університеті. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Київський університет імені Бориса Грінченка. Київ, 2021. Рукопис.
15. Синевич І.С. Педагогічні умови формування квазіпрофесійного досвіду майбутніх учителів музичного мистецтва у закладі вищої освіти. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями). Мукачівський державний університет, Мукачево, 2020.

REFERENCES

1. Yehorova, Olesia & Prokopenko, Antonina & Popova, Olena. (2018). The Concept of European Integration in the EU-Ukraine Perspective: Notional and Interpretative Aspects of Language Expression. On-line Journal Modelling the New Europe. 53-77. 10.24193/OJMNE.2019.29.03.
2. Kremen V.G. (ed.) (2021) *Encyclopaedia of Education / National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine*: 2nd ed. Kyiv: Yurinkom Inter, 1144 p.

3. Draft Recovery Plan for Ukraine. Materials of the working group "Education and Science". Access mode: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/nacionalna-rada-z-vidnovlennya-ukrayini-vid-naslidkiv-vijni/robochi-grupi>.
 4. Voronenkova T.O. (2021) Formation of communicative competence in future teachers of musical art in the process of studying disciplines of the humanitarian cycle. Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in the field of knowledge 01 Education / Pedagogy, speciality 015 Vocational Education (by specialisations). State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Sloviansk.
 5. Bulyk M. (2011) The concepts of "European integration" and "Europeanisation" in modern scientific thought. Trends in the development of the modern system of international relations and the world political process: collection of materials of the first Internet conference, 25 March 2011, Mariupol. Pp. 4-9.
 6. Gachak-Velichko L. (2022) Development of modern education in the context of European integration: psychological dimension. Bulletin of Lviv University. Series of psychological sciences. Special issue. Pp. 11–17.
 7. Ihnatieva Y. V. (2021) Education of musical and aesthetic culture of future teachers of musical art by means of festival and competition activities. Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in the speciality 13.00.07 "Theory and Methods of Education" (011 – Educational, Pedagogical Sciences) – Municipal Institution "Kharkiv Humanitarian and Pedagogical Academy" of Kharkiv Regional Council, Kharkiv.
 8. Kopylova S. (2019). Civilisation challenges of the XXI century: modernisation of professional training of masters of social work. Social Work and Education. Vol. 6, No. 3. Ternopil-Aberdeen, pp. 296–306. DOI: 10.25128/2520–6230.19.3.7
 9. Kolonina L.G. (2020) Formation of individual educational trajectory of a student in the process of professional training of a music teacher. – Qualification scientific work on the rights of the manuscript. Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in speciality 015 Vocational Education (by specialisations) – Melitopol Bohdan Khmelnytskyi State Pedagogical University, Melitopol.
 10. Krus O. P. (2020) National education of future music teachers by means of folk song creativity. Qualification scientific work on the rights of the manuscript. Dissertation for the degree of Candidate of Pedagogical Sciences in speciality 13.00.07 "Theory and Methods of Education". Institute of Educational Problems of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, Kyiv.
 11. Kutsyn E.K. (2021) Formation of art-therapeutic competence of future music teachers in the process of professional training. Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in speciality 015 – Vocational Education (by specialisations). Mukachevo State University, Mukachevo.
 12. Matveieva O. O. (2016) Theoretical and methodological foundations of pedagogical diagnostics of the quality of education of future teachers of musical art in the university environment : PhD thesis for the degree of Doctor of Pedagogical Sciences : speciality 13.00.04 – Theory and Methods of Professional Education / O. O. Matveieva ; Borys Grinchenko Kyiv University. Kyiv : [b.v.], 38 p.
 13. Polichronidi A.G. (2021) Preparation of future music teachers for professional activity in the conditions of inclusive education. Dissertation for the degree of Candidate of Pedagogical Sciences in speciality 13.00.04. Theory and Methods of Vocational Education – State Institution "South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynsky", Odesa.
 14. Rakitianska L.M. (2021) Theory and practice of forming the emotional intelligence of future music teachers at the university. Dissertation for the degree of Doctor of Pedagogical Sciences in speciality 13.00.04 – Theory and Methods of Professional Education. Borys Grinchenko Kyiv University. Kyiv, Manuscript.
 15. Synevych I.S. (2020) Pedagogical conditions for the formation of quasi-professional experience of future teachers of musical art in a higher education institution. Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in speciality 015 Vocational Education (by specialisations) – Mukachevo State University, Mukachevo.
-

M. I. DUDAY

Lecturer of the First Category,

Municipal Higher Educational Institution "Lutsk Pedagogical College"

of the Volyn Regional Council, Lutsk, Ukraine,

Postgraduate Student, Institute of Higher Education,

National Academy Pedagogical Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

E-mail: dudai_msha@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0001-9996-5336>

**THEORETICAL FOUNDATIONS MODERNISATION OF PROFESSIONAL TRAINING
BACHELORS SECONDARY EDUCATION (MUSICAL ART) IN THE CONTEXT
OF EUROPEAN INTEGRATION**

The article analyses the concepts of "European integration", "European integration in higher education", "modernisation", "modernisation of training of specialists in higher education", "modernisation of training of bachelors of secondary education (music)", their main qualitative characteristics that allow them to be clearly identified, labelled, distinguished and realised as subordinate, interdependent and interdependent. The article analyses the domestic scientific sources on the problem of training bachelors of secondary education (musical art) and identifies the areas of research reflected in them, in particular: formation of professionally significant competences of music teachers; formation of specialised (profile) musical skills; personification of music teacher training; education by means of musical art; quality of music and pedagogical education. It is determined that the priority areas for the modernisation of the professional training of bachelors of secondary education (musical art) in the context of European integration include: the functioning of a holistic system of education quality assessment; modernisation of the content of education, updating of educational programmes; psychological support for participants in the educational process; increasing the institutional capacity of higher education institutions and the possibility of conducting world-class research, which will contribute to Ukraine's active accession to the EU.

Key words: modernization, musical art, professional training, bachelor's degree, European integration.